

JEFFREY ARCHER

Jättiläiset

Jättiläiset

Jeffrey Archer

Jättiläiset

Suomentanut Eva Siikarla

SAGA Egmont

Jättiläiset
Suomentanut
Eva Siikarla
Englanninkielinen alkuteos
The Fourth Estate

Kirja ilmentää aikaa, jona se on kirjoitettu, ja sen sisältö voi olla osittain vanhentunutta tai kiistanalaista.

Copyright © 1996, 2020 Jeffrey Archer ja SAGA Egmont
Kaikki oikeudet pidätetään
ISBN: 9788726966374

1. painos

Tämä kirja on suojattu tekijänoikeuslailla. Kopiointi muuhun kuin yksityiseen käyttöön sallittu ainoastaan Sagan ja kirjailijan luvalla.

Ylimääräinen myöhäispainos

Mediamogulit kamppailevat pelastaakseen imperiuminsa

Michaelille ja Judithille

Kirjailijan huomautus

Toukokuussa 1789 Ludvig XVI kutsui Versaillesiin koolle säätyjen yleiskokouksen.

Ensimmäisen säädyn muodosti kolmesataa aatelista.

Toisen säädyn kolmesataa papiston edustajaa.

Kolmannen säädyn kuusisataa aatelitonta.

Pari vuotta myöhemmin Ranskan vallankumouksen jälkeen Edmund Burke vilkaisi alahuoneen lehdistögalleriaa ja sanoi: »Tuolla istuu neljäs sääty ja se on tärkeämpi kuin muut yhteensä.»

1

The Globe

5. marraskuuta 1991

Armstrong menossa konkurssiin

Peli oli häntä vastaan. Mutta pelisuhde ei ollut ennenkään huolettanut Richard Armstrongia.

»*Faites vos jeux, mesdames et messieurs.* Asettakaa panoksenne.»

Armstrong tuijotti vihreätä boijikangasta. Punaisten pelimerkkien vuori, joka oli asetettu hänen eteensä kaksikymmentä minuuttia sitten, oli kutistunut yhdeksi ainoaksi pinoksi. Hän oli sinä iltana menettänyt jo neljäkymmentätuhatta frangia – mutta mitä merkitsi neljäkymmentätuhatta frangia kun ihminen oli tuhlanut miljardi dollaria yhdessä vuodessa?

Hän kurottautui panemaan loput pelimerkkinsä nollalle.

»*Les jeux sont faits. Rien ne va plus*», krupieeri sanoi ja pani ranteen kiepahduksella pyörän pyörimään. Pieni valkoinen kuula kiiti rulettipyörän kehällä, kunnes putosi ja alkoi kimmahdella yhdestä pienestä mustasta tai punaisesta lovesta toiseen.

Armstrong tuijotti eteensä. Hän ei laskenut katsettaan edes sitten kun kuula oli lopulta pysähtynyt.

»*Vingt-six*», krupieeri julisti ja alkoi heti kerätä pelimarkkoja kaikilta muilta numeroilta paitsi kahdeltakymmeneltäkuudelta.

Armstrong nousi pöydän äärestä vilkaisemattakaan krupieeriin. Hän käveli hitaasti ihmisten piirittämien backgammon- ja rulettipöytien ohi kunnes tuli kaksoisovelle joka johti todelliseen maailmaan. Kookas pitkään siniseen takkiin pukeutunut mies avasi oven ja hymyili tunnetulle uhkapelurille odottaen tavanmukaista sadan frangin juomarahaansa. Mutta se ei sinä iltana ollut mahdollista.

Armstrong haroi paksua mustaa tukkaansa kävellessään kasinon rehevän, terasseina laskeutuvan puutarhan poikki ja ohittaessaan suihkulähteen. Lontoossa pidetystä konsernin hallituksen hätäistunnosta oli neljätoista tuntia ja hän alkoi olla väsyksissä.

Raskaasta ruhostaan huolimatta – Armstrong ei ollut käynyt vaa’assa moneen vuoteen – hän käveli tasaista vauhtia rantakatua ja pysähtyi vasta lahden rannalla olevan lempiravintolansa luona. Hän tiesi että joka ainoa pöytä oli varattu jo viikkoa aikaisemmin, ja ajatus hankaluuksista joita hän aiheuttaisi sai hymyn kohoamaan hänen kasvoilleen ensimmäisen kerran sinä iltana.

Hän työnsi ravintolan oven auki. Pitkä laiha tarjoilija pyörähti ympäri ja yritti peittää yllätystään kumartamalla syvään.

»Iltaa, herra Armstrong», hän sanoi. »Mukava nähdä teitä taas. Odotatteko te seuraa?»

»En, Henri.»

Hovimestari johdatti odottamattoman vieraan kiireesti täyden ravintolan läpi pieneen loosipöytään. Armstrongin istuuduttua hän ojensi tälle suurta nahkakantista ruokalistaa.

Armstrong pudisti päätään. »Älä turhaan, Henri. Tiedät hyvin mistä minä pidän.»

Hovimestarin ilme synkistyi. Häntä eivät hermostuttaneet Euroopan kuninkaalliset tai Hollywood-tähdet, eivät edes italialaiset jalkapalloilijat, mutta aina kun Richard Armstrong oli ravintolassa,

hän oli jatkuvasti varpaisillaan. Ja nyt hänen odotettiin valitsevan Armstrongille ateria. Hän oli huojentunut siitä että kuuluisan asiakkaan vakiopöytä oli ollut vapaana. Jos Armstrong olisi tullut hetkeä myöhemmin, hän olisi joutunut odottamaan baarissa sen aikaa kun he olisivat kiireesti kattaneet pöydän huoneen keskelle.

Kun Henri oli laskenut lautasliinan Armstrongin syliin, viinuri kaatoi jo lasiin tämän lempisamppanjaa. Armstrong tuijotti ikkunasta kaukaisuuteen, mutta ei nähnyt lahden pohjoisreunaan ankkuroitua suurta huvijahtia. Hänen ajatuksensa olivat satojen kilometrien päässä, vaimon ja lasten parissa. Miten he reagoisivat uutisen kuullessaan?

Hänen eteensä asetettiin hummerikeitto jonka lämpötila salli hänen ruveta heti syömään. Armstrong ei halunnut odottaa ruuan jäähtymistä. Mieluummin hän poltti suunsa.

Hovimestarin yllätykseksi asiakas tuijotti kaukaisuuteen kun hänen samppanjasensa täytettiin. Miten pian muut hallituksen jäsenet – useimmat poliittisesti valittuja henkilöitä joilla oli aatelisarvo tai suhteita – alkaisivat peitellä jälkiään ja ottaa etäisyyttä häneen kun yhtiön taloudellinen tila tulisi julki, Armstrong mietti. Hän epäili että vain sir Paul Maitland pystyisi pelastamaan maineensa.

Armstrong otti jälkiruokalusikan edestään, laski sen lautaselle ja alkoi lusikoida keittoa nopein, pyörivin liikkein.

Lähipöytien ravintolavieraat vilkaisivat joskus häneen päin ja kuiskailivat vaivihkaa seuralaisilleen.

»Yksi maailman rikkaimmista miehistä», paikallinen pankkimies kertoi nuorelle naiselle jonka kanssa hän oli ensimmäistä kertaa ulkona. Nainen näytti asianmukaisen kunnioittavalta. Yleensä Armstrong nautti kuuluisuudestaan. Mutta nyt hän ei edes huomannut muita ruokailijoita. Hänen ajatuksensa olivat kohdistuneet sveitsiläisen pankin johtokunnan huoneeseen jossa oli päätetty tehdä loppu kaikesta – vain 50 miljoonan dollarin tähden.

Tyhjä keittolautanen kiidätettiin pois kun Armstrong pyyhkäisi huuliaan pellavaiseen lautasliinaan. Hovimestari tiesi oikein hyvin ettei tämä mies halunnut pitää taukoa ruokalajien välillä.

Armstrongin eteen sijoitettiin näppärästi meriantura, ruodittuna – Armstrong ei sietänyt turhaa näpertelyä; viereen ilmestyi kulhollinen hänen suosimiaan suuria ranskanperunoita ja pullollinen HP-kastiketta – keittiön ainoa pullo sitä ainoata asiakasta varten joka sitä pyysi. Armstrong avasi hajamielisesti korkin, käänsi pullon ylösalaisin ja ravisteli tarmokkaasti. Keskelle kalaa tipahti iso ruskea läntti. Armstrong otti veitsen ja levitti kastikkeen tasaisesti valkoiselle kalalle.

Aamuinen hallituksen kokous oli ollut riistäytynä käsistä sen jälkeen kun sir Paul oli eronnut puheenjohtajan paikalta. Kun muut asiat oli käyty läpi, Armstrong oli poistunut kiireesti neuvotteluhuoneesta ja noussut hissillä katolle missä hänen helikopterinsa odotti.

Lentäjä nojasi kaiteeseen tupakkaa poltellen kun Armstrong ilmestyi paikalle. »Heathrow», hän ärähti suomatta ajatustakaan lennonjohto selvityksille tai nousuluville. Lentäjä tumppasi kiireesti savukkeensa ja lähti juoksemaan kohti helikopterin lähtöalustaa. Kun he lensivät Lontoon Cityn yli, Armstrong alkoi miettiä tapahtumakulkua joka lähtisi liikkeelle ellei jostain ihmeen kaupalla löytyisi 50 miljoonaa dollaria.

Viidentoista minuutin päästä helikopteri laskeutui yksityisalueelle jonka tuntevat vain ne joilla on varaa käyttää sitä viitostermiinalina. Armstrong laskeutui kopterista ja käveli hitaasti yksityiselle suihkukoneelleen.

Toinen lentäjä tervehti häntä portaiden yläpäässä valmiina ottamaan vastaan käskyjä.

»Nizzaan», Armstrong sanoi ennen kuin jatkoi matkaansa matkustamon perälle. Lentäjä meni ohjaamoon, arvellen

että 'Kapteeni Dick' oli menossa jahdilleen Monte Carloon levätäkseen muutaman päivän.

Gulfstream suuntasi etelään. Kahden tunnin lentomatkan aikana Armstrong soitti vain yhden puhelun, Jacques Lacroixille Geneveen. Mutta vaikka hän kuinka vetosi, vastaus oli aina sama: »Herra Armstrong, teidän on maksettava ne 50 miljoonaa pankin sulkemisaikaan mennessä, muussa tapauksessa meidän on pakko siirtää asia lakiosastamme käsiin.»

Muuta hän ei sitten lennon aikana tehnytään kuin repi sir Paulin hallituksen kokoushuoneen pöydälle jättämät paperit pieneksi silpuksi. Sitten hän meni vessaan ja huuhteli silpun alas.

Koneen rullatessa pysähdyksiin Nizzan lentoasemalla portaiden juurelle ilmestyi kuljettajan ajama Mercedes. Sanaakaan ei vaihdettu kun Armstrong meni takapenkille: kuljettajan ei tarvinnut kysyä minne isäntä oli matkalla. Armstrong ei puhunut koko matkalla Nizzasta Monte Carloon; eihän kuljettaja pystynyt lainaamaan hänelle 50 miljoonaa dollaria.

Auton kääntyessä pursisatamaan, Armstrongin jahdin kapteeni otti asennon ja jäi odottamaan toivottaakseen tämän tervetulleeksi laivaan. Vaikkei Armstrong ollut ilmoittanut kenellekään aikomuksistaan, muut olivat soittaneet ja varoittaneet *Sir Lancelotin* kolmentoista hengen miehistöä että pomo oli lähtenyt liikkeelle. »Mutta Luoja yksin tietää minne», oli ollut sihteerin loppukommentti.

Aina kun Armstrong päätti että oli tullut taas aika lähteä lentokentälle, hänen sihteerinsä sai heti tiedon. Vain sillä tavalla hänen henkilökuntansa ympäri maailmaa voi toivoa pitävänsä työpaikkansa kauemmin kuin viikon.

Kapteenia arvelutti. Pomoa ei ollut odotettu laivalle vielä kolmeen viikkoon, jolloin hänen oli ollut määrä tulla kahden viikon lomalle muiden perheenjäsenten kanssa. Kun Lontoosta oli aamulla soitettu, kippari oli ollut paikallisella telakalla valvomassa

Sir Lancelotiin tehtäviä pieniä korjauksia. Kenelläkään ei ollut tietoa minne Armstrong oli matkalla, mutta hän ei aikonut ottaa riskiä. Hänen oli, huomattavin kustannuksin, onnistunut saada laiva telakalta ja paikalleen laituriin vain hetkeä ennen kuin pomo astui Ranskan maaperälle.

Armstrong harppoi kulkusiltaa ylös ja ohitti neljä raikkaaseen valkoiseen univormuun pukeutunutta miestä jotka seisoivat asennossa ja tervehtivät. Hän riisui kenkensä ja meni alas yksityispuolelle. Avatessaan hyttinsä oven hän huomasi heti että hänen tulonsa oli ennakoitu: yöpöydällä oli jo pinossa useita fakseja.

Oliko Jacques Lacroix ehkä muuttanut mielensä? Hän torjui heti ajatuksen. Oltuaan vuosikausia tekemisissä sveitsiläisten kanssa hän tunsu heidät turhankin hyvin. He olivat edelleenkin mielikuvituksetonta ja yksiulotteista kansakuntaa, jonka pankkitilin oli aina näytettävä plussaa ja jonka sanakirjasta ei löytynyt sanaa 'riski'.

Hän alkoi selailla käppyräisiä faksipapereita. Ensimmäinen oli hänen New Yorkin pankistaan joka ilmoitti, että markkinoiden aamulla avautuessa Armstrong Communicationsin osakkeiden hinta oli ollut edelleen laskussa. Hän silmäili sivua kunnes löysi rivin jota oli pelännyt. »Ei ostajia, pelkkiä myyjiä», viestissä ilmoitettiin asiallisesti. »Jos tämä suuntaus jatkuu kovin pitkään, pankin on pakko ryhtyä harkitsemaan asemaansa.»

Hän pyyhkäisi faksit lattialle ja meni pienelle kassakaapille, jota peittävässä suuressa kehystetyssä valokuvassa hän kätteli kuningatarta. Hän käänteli kiekkoa pysähtyen numeroihin 10-06-23. Raskas ovi aukesi ja hän työnsi kätensä sisään ja veti kiireesti ulos kaikki kaapissa olevat painavat seteliniput. Kolmetuhatta dollaria, kaksikymmentäkaksituhatta Ranskan frangia ja paksu nippu Italian liiroja. Työnnettyään rahat taskuunsa hän poistui alukselta ja lähti suoraa päätä kasinolle, kertomatta miehistölle minne oli menossa, kuinka kauan viipyisi ja milloin aikoi palata. Kapteeni komensi

kansimiehen varjostamaan Armstrongia jotta tämä ei pääsisi yllättämään heitä palatessaan satamaan.

Armstrongin eteen asetettiin iso vaniljajäätelö. Hovimestari alkoi kaataa sille kuumaa suklaakastiketta; kun Armstrong ei viitannut häntä lopettamaan, hän jatkoi kaatamista kunnes hopeinen kastikemalja oli tyhjä. Lusikan pyörivä liike alkoi taas eikä lakannut ennen kuin viimeinenkin suklaapisara oli kaavittu lautaselta.

Tyhjän lautasen tilalle ilmestyi höyryävä kupillinen kahvia. Armstrong tuijotti edelleen lahden yli. Kun tieto siitä ettei hän pystynyt maksamaan niin pientä summaa kuin 50 miljoonaa dollaria leviäisi, maailmassa ei olisi pankkia joka suostuisi asioimaan hänen kanssaan.

Hovimestari palasi hetken päästä ja huomasi hämmästyksekseen että kahvi oli koskematta. »Tuommeko toisen kahvin, herra Armstrong?» hän kysyi kunnioittavasti kuiskaten.

Armstrong pudisti päätään. »Laskun vain, Henri.» Hän tyhjensi samppanjalasinsa viimeisen kerran. Hovimestari kiiruhti tiehensä ja toi heti taitetun valkoisen paperilapun hopeatarjottimella. Tämä asiakas ei kestänyt odottaa mitään, ei edes laskua.

Armstrong avasi taitetun paperin mutta ei osoittanut kiinnostusta sen sisältöä kohtaan. Seitsemänsataakaksitoista frangia, *servis non compris*. Hän kirjoitti nimensä alle ja pyöristi summan tuhanneksi frangiksi. Hovimestarin kasvoille nousi hymy ensimmäisen kerran sinä iltana – hymy joka haihtuisi, kun hänelle selviäisi että ravintola oli viimeisenä pitkässä velkojien listassa.

Armstrong työnsi tuolinsa taaksepäin, heitti rutistuneen lautasliinan pöydälle ja poistui ravintolasta sanaakaan sanomatta. Useat silmäparit seurasivat hänen lähtöään ja yksi silmäpari tarkkaili häntä kun hän tuli ulos. Hän ei huomannut miten nuori kansimies lähti kiireesti *Sir Lancelotille* päin.

Armstrong röyhtäili marssiessaan rantakatua ohi kymmenien

alusten jotka oli kiinnitetty laituriin yöksi, tiiviisti kylki kylkeen. Yleensä hän nautti tietäessään että *Sir Lancelot* oli melko varmasti lahden suurin alus, ellei sitten Brunein sulttaani tai kuningas Fahd ollut sattunut purjehtimaan satamaan illan aikana. Sinä iltana hän ajatteli vain miten paljon siitä saataisiin kun se myytäisiin avoimilla markkinoilla. Mutta kun totuus tulisi julki, haluaisiko joku ostaa jahdin joka oli kuulunut Richard Armstrongille?

Köysistä kiinni pidellen Armstrong hinasi itsensä käyntisiltaa ylös kannelle missä kapteeni ja perämies odottivat.

»Lähdemme saman tien.»

Kapteeni ei yllättynyt. Hän tiesi ettei Armstrong haluaisi olla laiturissa kauemmin kuin oli tarpeen: vain aluksen leppeä keinunta sai hänet vajoamaan uneen edes yön pimeimpinä tunteina. Kapteeni alkoi jaella käskyjä lähtöä varten Armstrongin riisuessa kengät ja kadotessa kannen alle.

Kun Armstrong avasi kajuuttansa oven, sisällä odotti uusi faksipino. Hän sieppasi sen toivoen edelleen pelastusköyttä. Ensimmäinen faksi oli Peter Wakehamilta, Armstrong Communicationsin hallituksen varapuheenjohtajalta, joka myöhäisestä hetkestä huolimatta oli ilmeisesti edelleen työpöytänsä ääressä Lontoossa. »Soita heti, ole hyvä», kuului viesti. Toinen oli New Yorkista. Yhtiön pörssiarvo oli vajonnut entistäkin alemmas ja hänen pankkinsa oli »vastentahtoisesti katsonut välttämättömäksi» panna osakkeensa myyntiin. Kolmas oli Jacques Lacroixilta Genevestä ja siinä vahvistettiin, että koska pankki ei ollut saanut kyseistä 50 miljoonaa dollaria sulkemisaikaan mennessä, sen oli ollut pakko...

Kello oli 17.12 New Yorkissa, 22.12 Lontoossa ja 23.12 Genevessä. Yhdeksältä seuraavana aamuna hän ei pystyisi enää hallitsemaan omien lehtiensä otsikoita, Keith Townsendin omistamista puhumattakaan.

Armstrong riisuutui hitaasti ja antoi vaatteittensa pudota kasaan

Richard Armstrong ja Keith Townsend ovat kaksi täysin vastakkaisista taustoista ponnistavaa mediaparonia.

Armstrong, aiemmalta nimeltään Kubli Hoch, on tšekkoslovakialainen maaseudun kasvatti, joka onnistuu pakenemaan natseilta ja päätyy brittiläisen toimitusmaailman eliittiin. Townsend puolestaan on australialaisen lehtikuninkaan poika, joka Oxfordissa opiskeltuaan aikoo valloittaa koko sanomalehtimaailman.

Keinottelu suurimpien brittiläislehtien menestyksestä vie Armstrongin ja Townsendarin lopulta kiivaaseen taisteluun Britannian neljännen valtiomahdin huipulla.

Jeffrey Archer (s. 1940) on brittiläinen poliitikko ja kirjailija, jonka teokset kattavat monipuolisesti niin romaaneja, novelleja, näytelmiä, televisiosarjoja kuin lastenkirjallisuutta. Archerin teokset ovat nousseet maailmanlaajuisiksi menestykseksi ja niitä on käännetty peräti 40 kielelle.